

BS/77/2012

**OPINIE O ZMIANACH
W SYSTEMIE EMERYTALNYM**

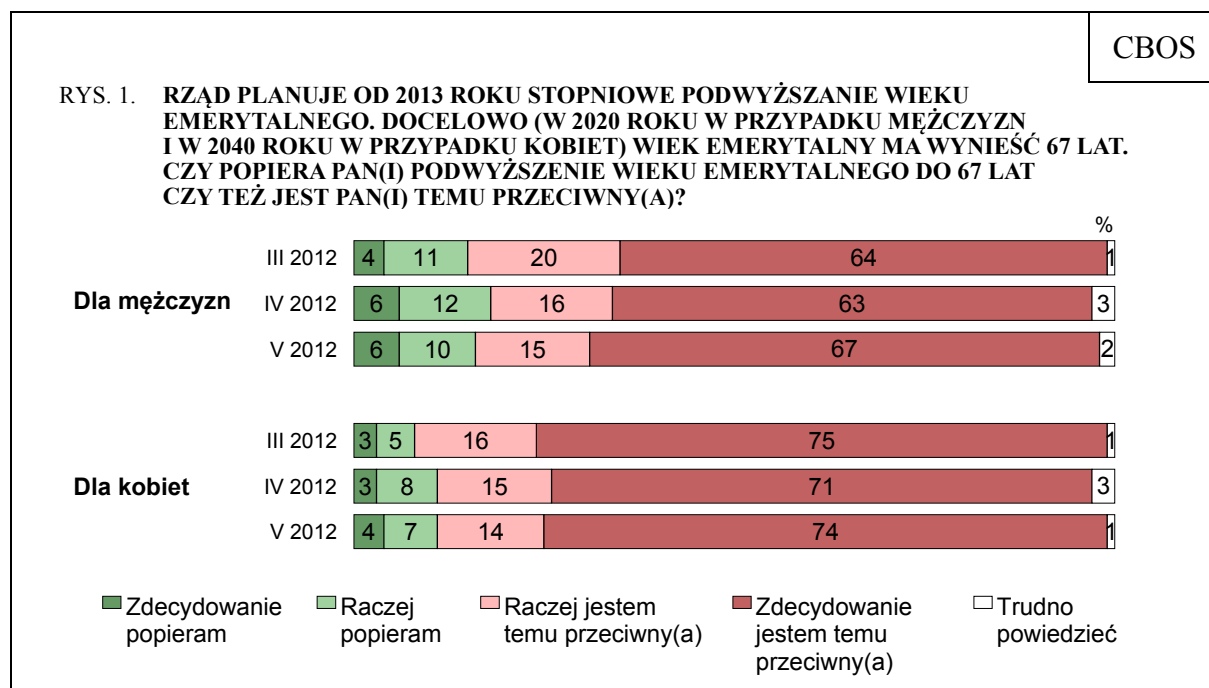
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
11 stycznia 2012 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Koalicja rządowa (przy wsparciu posłów Ruchu Palikota) konsekwentnie realizuje zapowiedziane zmiany w systemie emerytalnym: podniesienie wieku emerytalnego do 67. roku życia oraz zaostrzenie zasad nabywania uprawnień emerytalnych w służbach mundurowych. Wydaje się, że wejście tych zmian w życie – mimo protestów społecznych – jest przesądzone. Nie wszystkie planowane zmiany budzą jednak opór większości społeczeństwa.

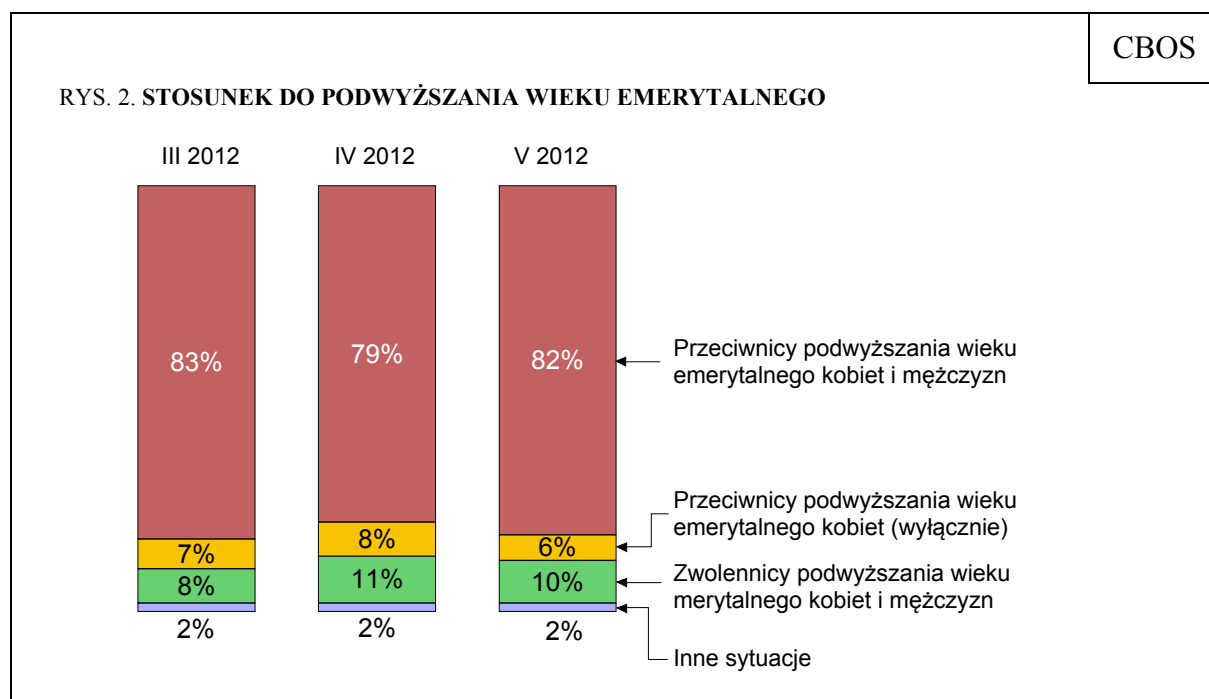
OPINIE O PODWYŻSZENIU WIEKU EMERYTALNEGO

Jak pokazuje nasz sondaż¹, Polacy w ogromnej większości są niechętni wydłużaniu aktywności zawodowej poprzez zmianę ustawowego wieku emerytalnego. Przeciw podniesieniu do 67 lat wieku emerytalnego mężczyzn jest obecnie 82% dorosłych, za tym rozwiązaniem opowiada się jedynie niespełna co szósty ankietowany (16%). Podniesieniu do 67 lat wieku emerytalnego kobiet sprzeciwia się 88% badanych, popiera je tylko co dziewiąty respondent (11%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (264) przeprowadzono w dniach 10 – 16 maja 2012 roku na liczącej 1017 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Stosunek do podniesienia wieku emerytalnego mężczyzn wiąże się ze stosunkiem do podwyższenia wieku emerytalnego kobiet. Ponad cztery piąte dorosłych Polaków (82%) sprzeciwia się zarówno jednemu, jak i drugiemu rozwiązaniu. Niewielka grupa (6%) jest przeciwna wydłużaniu aktywności zawodowej kobiet, ale skłonna byłaby zgodzić się na dłuższą pracę mężczyzn. Podniesienie wieku emerytalnego obu płci akceptuje zaledwie co dziesiąty badany. Nastawienie Polaków do reformy emerytalnej w ciągu ostatnich dwóch miesięcy zmieniło się w niewielkim stopniu.

Przeciwnicy podwyższania wieku emerytalnego przeważają we wszystkich analizowanych grupach socjodemograficznych. Zwolennikami rządowej propozycji są relatywnie najczęściej mieszkańcy miast liczących ponad 500 tys. ludności (25%), osoby z wyższym wykształceniem (27%) oraz badani stosunkowo dobrze sytuowani – o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł (29%). W grupach społeczno-zawodowych podwyższenie wieku emerytalnego obu płci częściej niż przeciętnie akceptują kadra kierownicza i specjaliści (27%) oraz właściciele firm (27%).

Sprzeciw wobec podwyższania wieku emerytalnego obu płci dominuje w elektoratach wszystkich najważniejszych ugrupowań politycznych, z wyjątkiem PO. Choć także wśród sympatyków głównej partii rządzącej największą grupę stanowią przeciwnicy podnoszenia wieku emerytalnego, to jednak co trzeci akceptuje jego podniesienie dla obu płci, a niemal co piąty sprzeciwia się dłuższej pracy kobiet, ale nie odrzuca możliwości wydłużenia

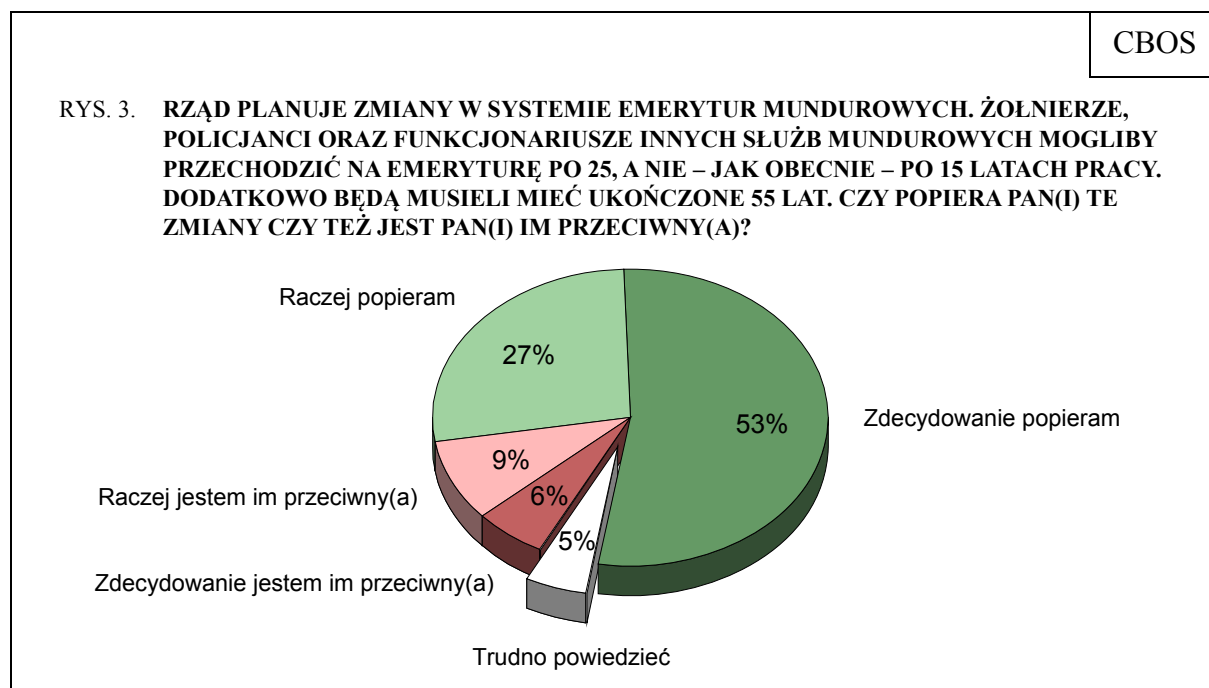
czasu pracy mężczyzn. Bardziej rozbieżne niż w przypadku PO i jej elektoratu są poglądy potencjalnych wyborców PSL oraz Ruchu Palikota i polityków tych partii, którzy poparli ustawę podwyższającą wiek emerytalny.

Tabela 1

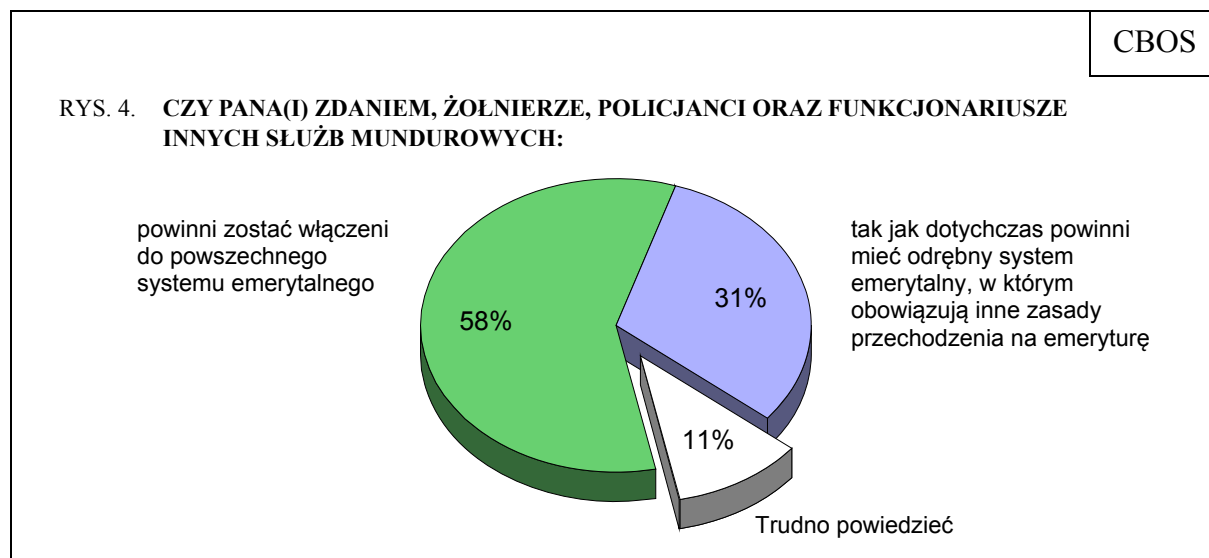
Potencjalne elektoraty	Stosunek do podwyższania wieku emerytalnego			
	przeciwnicy podwyższania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn	przeciwnicy podwyższania wieku emerytalnego kobiet (wyłącznie)	zwolennicy podwyższania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn	Inne sytuacje
	w procentach			
PO	44	17	35	3
Ruch Palikota	74	10	14	2
SLD	80	3	16	2
PSL	88	2	7	3
PiS	97	1	2	0

ZMIANY W SYSTEMIE EMERYTALNYM SŁUŻB MUNDUROWYCH

O ile podniesienie wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn spotyka się z niesłabnącym oporem społecznym, o tyle reakcje społeczne na proponowane zmiany w systemie emerytur mundurowych są zdecydowanie pozytywne. Zdecydowana większość badanych (80%) popiera zaostrenie zasad nabywania uprawnień emerytalnych przez żołnierzy, policjantów oraz funkcjonariuszy innych służb mundurowych. Przeciw planowanym zmianom jest zaledwie 15% ankietowanych.

Większość dorosłych Polaków nie tylko popiera zaplanowane przez rząd zmiany w systemie emerytur mundurowych, ale opowiada się za dalej idącym rozwiązaniem: za włączeniem żołnierzy, policjantów oraz funkcjonariuszy innych służb mundurowych do powszechnego systemu emerytalnego.

Przekonanie o zasadności zmian przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najczęściej przeciwni im są ludzie młodzi: do 24 roku życia, uczniowie i studenci. Przeważająca część z nich uważa, że służby mundurowe powinny mieć odrębny system emerytalny. Jednak także wśród nich dominuje pogląd, że żołnierze, policjanci i inni funkcjonariusze służb mundurowych powinni – jak chce rząd – uzyskiwać uprawnienia emerytalne po 25 latach pracy i ukończeniu 55 roku życia.

Zwolennikami zmian jest większość sympatyków wszystkich partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym. Ich zdaniem, należy nie tylko zaostrzyć zasady nabywania uprawnień emerytalnych w służbach mundurowych, ale też włączyć te grupy do powszechnego systemu ubezpieczeń.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Rząd planuje zmiany w systemie emerytur mundurowych. Żołnierze, policjanci oraz funkcjonariusze innych służb mundurowych mogliby przechodzić na emeryturę po 25, a nie – jak obecnie – po 15 latach pracy. Dodatkowo będą musieli mieć ukończone 55 lat. Czy popiera Pan(i) te zmiany czy też jest Pan(i) im przeciwny(a)?		
	Popieram	Jestem im przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	89	7	4
SLD	85	15	0
Ruch Palikota	81	17	2
PSL	76	16	8
PiS	73	21	6

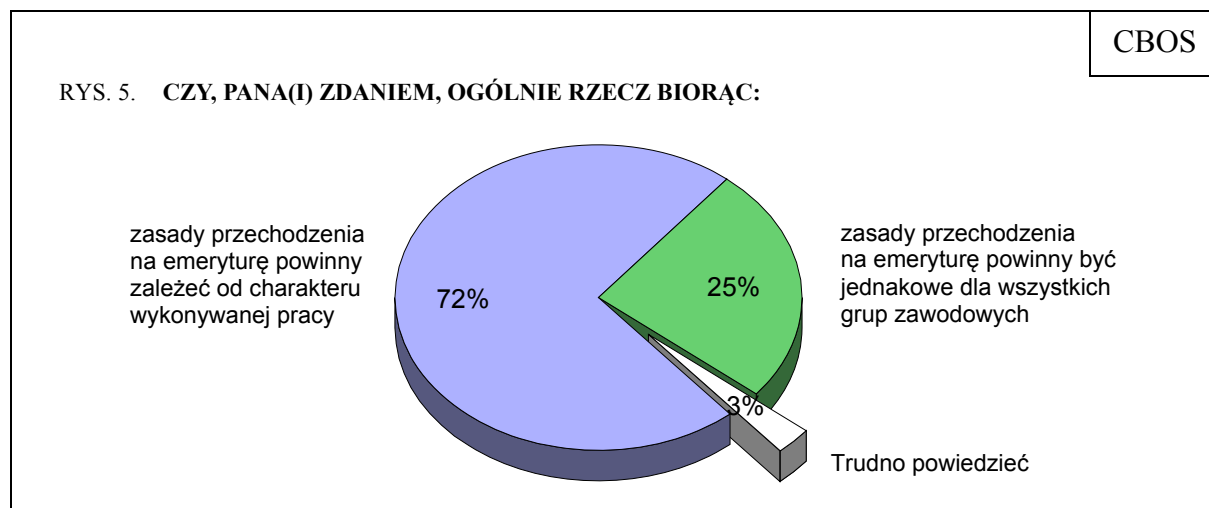
Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy Pana(i) zdaniem, żołnierze, policjanci oraz funkcjonariusze innych służb mundurowych:		
	tak jak dotychczas powinni mieć odrębny system emerytalny, w którym obowiązują inne zasady przechodzenia na emeryturę	powinni zostać włączeni do powszechnego systemu emerytalnego	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	30	61	9
SLD	33	58	9
PO	34	58	9
Ruch Palikota	34	62	4
PSL	40	56	4

Niewielka liczba beneficjentów zaopatrzeniowego systemu służb mundurowych, którzy wzięli udział w naszym badaniu, nie pozwala na uzyskanie i przedstawienie w pełni reprezentatywnych opinii tej grupy. Można jednak ogólnie powiedzieć, że obecni i emerytowani funkcjonariusze służb mundurowych, uczestniczący w naszym badaniu, byli w większości przeciwni zmianom w systemie emerytur mundurowych, także tym planowanym przez rząd.

Choć Polacy popierają reformę systemu emerytur mundurowych, a nawet byłiby za włączeniem żołnierzy, policjantów i innych przedstawicieli służb mundurowych do systemu powszechnego, nie oznacza to, że opowiadają się za całkowitym, bezwyjątkowym ujednoliceniem zasad nabywania uprawnień emerytalnych. Tylko co czwarty ankietowany (25%) uważa, że zasady przechodzenia na emeryturę powinny być jednakowe dla wszystkich grup zawodowych. Niemal trzy czwarte (72%) wyraża pogląd, że powinny one zależeć od charakteru wykonywanej pracy. Warto przypomnieć, że – jak wynika z naszych

wcześniejszych badań² – w ocenie społecznej nabycie uprawnień emerytalnych powinno być uzależnione raczej od wykonywanego zawodu niż od branży, w której się pracuje. A zatem ewentualne przywileje emerytalne powinny dotyczyć nie całych branż, ale wybranych kategorii zawodowych.

Przekonanie, że zasady przechodzenia na emeryturę powinny zależeć od charakteru wykonywanej pracy przeważa we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najczęściej zwolennikami całkowitego ich ujednoczenia są właściciele firm (zmiany popiera 42% z nich).

Z opinią, że nabywanie uprawnień emerytalnych powinno być uzależnione od charakteru wykonywanej pracy, zgadza się także większość sympatyków wszystkich głównych partii politycznych.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, ogólnie rzecz biorąc:		
	zasady przechodzenia na emeryturę powinny być jednakowe dla wszystkich grup zawodowych	zasady przechodzenia na emeryturę powinny zależeć od charakteru wykonywanej pracy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Ruch Palikota	36	64	0
SLD	30	70	0
PiS	27	70	3
PO	23	76	1
PSL	20	80	0

² Zob. komunikat CBOS „Opinie o podnoszeniu wieku emerytalnego i zmianach w systemie emerytalnym”, marzec 2012 (oprac. B. Roguska).

Rząd nie zdołał przekonać Polaków do podwyższenia wieku emerytalnego do 67. roku życia. Opór społeczny przeciwko temu rozwiązaniu nie maleje. Z akceptacją większości Polaków spotyka się natomiast reforma systemu emerytalnego służb mundurowych. Co więcej, większości podobała się także propozycja włączenia służb mundurowych do powszechnego systemu emerytalnego. Wydaje się zatem, że obecnie obowiązujące zasady nabywania uprawnień emerytalnych przez żołnierzy, policjantów i innych funkcjonariuszy służb mundurowych są odbierane przez większość społeczeństwa jako niesprawiedliwe i szczególnie rażące w sytuacji planowanego podwyższenia wieku emerytalnego większości pracujących. Mimo przekonania o potrzebie większego ujednolicenia reguł przechodzenia na emeryturę, Polacy są zdania, że zasady nabywania uprawnień emerytalnych powinny zależeć od charakteru wykonywanej pracy.

Opracowała
Beata ROGUSKA